

Fiskur og læran um náttúruna má inn í skúlan.

Føroysk børn vita ikki meira um fisk enn teirra javnaldrar í øðrum londum, tá tey koma út úr miðnámskúla. Tað kann ikki bera til, at ein drongur ella ein genta úr Klaksvík ikki hava størri førleika til fisk og aling enn teirra javnaldrar úr Birkerød! Hóast tey hava roynt at verið á floti ella krúvt við foreldrunum, so hevur skúlin ikki lagt nóg nóg afturat.

Føroysk børn hava ikki fingið ment grundvitanina, sum kveikir áhugan fyri føroysku primervinnuni. Børn mugu stimbrast fyrri at fáa áhuga. Hava børn atgongd til ljóðføri, forvitnast tey, kunna foreldur og lærarar stimbra tey í at nýta ljóðføri og læra tey grundina, so mennast tey skjótt. Soleiðis læra børn at spæla klaver, gittara ella annað ljóðføri.

At vinnan tryggjar fíggarligt grundarlag undir sjósavninum, er ein sjálfvulga. Vinnan eigur at standa í kø at sleppa at sponsora sjósavn, meðan barnagarðar og skúlar standa í kø at sleppa inn.

Úrslitið kenna vit. Í dag verða vitanartungu avgerðirnar og businessparturin í størri og størri mun avgjörduttan fyri Føroyar av útlendingum. Eftir standa føroyingar og veiða fiskin, egna, blóðga, bota trol, meðan kvinnurnar reinskera. Tað heldur ungdómurin ikki vera lokkandi!

Eg kann vísja tey ungu um, at neyvan nøkur vinna er so spennandi og mennist so skjótt sum fiskivinnan!

Tá fiskivinnan er sterk við vitanartungum størvum, veksur eftirspurningurin eftir vitanartungum vørum og tænaðum og harvið eisini tørvurin á útbúnum fólki í vinnunum rundan um fiskivinnuna. Avleiðingin er, at eftirspurningurin veksur eftir øðrum vitanartungum tænaðum sum arkitektum, tannlæknum o.s.fr. eins og eftir eftir handverkarafakum.

Sjálvandi hava eitt nú komandi læknar, sálarfrøðingar, arkitektar og nógv onnur ikki tørv á at duga fisk. Men tað skaðar tey ikki. Harafturimóti er tað tvingandi neyðug grundvitan hjá eitt nú lærarum, almennum fyrisitarum, politikarum, búskaparfrøðingum, lögfrøðingum, handilsskúlafólki, ja flest øllum, sum í framtíðini skulu virka í Føroyum.

Boðskapurin er: Tað er tørvur á fólki við kombinatiónini av einara høgari fakvitan innan eitt akademiskt øki og so grundvitanini um fisk – fakini navigatión og maskin er ikki nógmið!

Um at seta krøv

Uttan krøv mennist eingin, hvørki veik ella sterk.

Føroyskur ungdómur sleppur í gjøgnum skúlaskipanina, frá tey eru 7 til eini 25 ár,uttan at verulig krøv verða sett til tey ella foreldur teirra á leiðini. Alt er trygt. Alt er goldið, og fylgir tann einstaki nøkulunda við, ja so gongur tað eftir einum samlibandi. Samfelagið skipar fyri og veit, hvat er best fyri teg!

Tað er eitt sindur naivt av høvund-

unum, at teir ikki »anfeka« tey ungu. Hvar eru dreymarnir og visjónirnar, hvar eru krøvini til hesi ungu, hvar eru málini? Hvat vilja tey stríðast fyri?

Bókin gevur enntá pláss fyri uppskoti um, at tey lesandi kunna koma beinleiðis inn í ALS frá lestrinum!

Tey føroysku lesandi í Danmark minna meg nógv um tey kinesisku einabørnini, tey verða viðfarin sum krystall. Tann vinkulin manglaði í bókini.

Føroyski ungdómurin á Oyrarsundskollegiinum

Sjónvarpssendingin »betongbyggin« hjá Pætur M. Dahl um Oyrarsundskollegið var áhugaverd. Sjálvandi ber ikki til at generalisera, men sendingin vísti á, hvussu vandamikið tað er, at tey ungu fáa sær útbúgving í Danmark, og tá tey liva í vardum umhvørvi.

Hesi ungu fólkinu kunna missa evnini at sosialisera seg við onnur, ið ikki hava akkurat somu bakgrund sum tey. Tey eru uppvaksin í sama umhvørvi, hava gingið somu leiðir sum børn, tannáringar, og nú sum ung ganga tey framvegis í flokki. Tey uppbyggja og kontrollera hvønnannan frá barnagarði til Oyrarsundskollegið. Hesi fólkinu bliva 25 áruttan at hava havt fyri neyðini at finna fram til nýggjar sosialar relatióir. Tey liva í eini ostaklokku og eru alt ov sárbær. Tey mangla evnini og royndirnar at byggja upp nýggj netverk. Tey mangla eisini royndirnar at stríðast og bjóða av í ókendum umhvørvi.

Hóast danskar útbúgvingar eru

góðar og generelt helst tær bestu í heiminum, so má málið hjá Føroyum vera at fáa talið á føroyskum lesandi í Danmark munandi niður og upp í Føroyum og úti í víðu verð. Føroyar tola ikki, at flest øll tey útbúnu hugsa á sama hátt og byggja teirra útbúgving á eitt samfelag, sum ikki sampakkar við Føroyar.

Niðurstøða – lítið samband millum eftirspurning og útboð

Eftirspurningurin eftir arbeiðsmegi í Føroyum og útboðið av ungum nýútbúnum sampakka illa.

Hóast alivinnan í nógv ár hevur drigið akademikarar til sín, so hevur fiskivinnan als ikki. Nærum eingin akademikari ella hægri lærd fólk eru í fiskivinnuni. Fiskivinnan sóknast mest eftir navigatørum og maskinfólki og fólki við millumútbúgvingum – ella ongari útbúgving. Teir meta seg einans hava tørv á grannskoðan og juridiskari ráðgeving.

Hinvegin so hava tey ungu ikki nógv at bjóða fiskivinnusamfelagnum Føroyum, tá tey ikki duga fisk.

Vitan og førleiki er framtíðin. Tað er í vitanarframleiðsluni, at virðini skapast, og tað er har, Føroya framtíð liggur. Framtíðin hjá Føroyum er bjørt, um talið á fólki í fiskivinnuni við hollum útbúgvingum fjølgast í stórum tali. Potentialið er óendaligt hjá føroyska ungdóminum. Men tey ungu mugu vilja Føroyar – og fleiri teirra mugu vilja fisk!